

POSTANOWIENIE

Dnia 3 sierpnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marcin Łochowski

w sprawie z odwołania M. G.

od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa Nr (...) z dnia 30 stycznia 2020 r. w przedmiocie odwołania od podziału czynności,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 3 sierpnia 2020 r.

odrzuca odwołanie.

UZASADNIENIE

Uchwałą nr (...) z 30 stycznia 2019 r. Krajowa Rada Sądownictwa, na podstawie art. 41 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (t.j. Dz.U. 2019, poz. 84 ze zm., dalej: u.KRS) w zw. z art. 22a § 5 i 6 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz.U. 2018, poz. 23, ze zm., dalej: p.u.s.p.) umorzyła postępowanie w sprawie z odwołania M. G. – sędziego Sądu Rejonowego w W. od zmiany podziału czynności z 27 listopada 2019 r.

Odwołanie od tej uchwały wniosła M. G., zaskarżając ją w całości i wnosząc o jej uchylenie oraz ustalenie indywidualnego podziału czynności skarżącej w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 r. w ten sposób, że obowiązuje ją 100% przydziału spraw w Wydziale Gospodarczym do spraw upadłościowych i restrukturyzacyjnych Sądu Rejonowego w W.. Skarżąca podniosła, że uchwała jest sprzeczna z prawem, tj. art. 41 u.KRS.

W odpowiedzi na odwołanie Krajowa Rada Sądownictwa wniosła o odrzucenie odwołania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odwołanie jest niedopuszczalne.

Zgodnie z art. 22a § 4 zd. 1 p.u.s.p. prezes sądu może ustalić w sądzie nowy podział czynności w całości lub części w każdym czasie, jeżeli przemawiają za tym względy, o których mowa w § 1, czyli konieczność zapewnienia właściwego rozmieszczenia sędziów w wydziałach sądu i równomiernego rozłożenia ich obowiązków oraz potrzeba zagwarantowania sprawnego postępowania sądowego. Z kolei przepis art. 22a § 4a p.u.s.p. stanowi, że przeniesienie sędziego do innego wydziału wymaga zgody sędziego. Stosownie do art. 22a § 4b p.u.s.p. nie wymaga zgody sędziego przeniesienie go do innego wydziału, jeżeli: 1) przeniesienie następuje do wydziału, w którym rozpoznaje się sprawy z tego samego zakresu; 2) żaden inny sędzia w wydziale, z którego następuje przeniesienie, nie wyraził zgody na przeniesienie; 3) przenoszony sędzia jest przydzielony do wydziału, o którym mowa w § 2 (tj. wydziału ksiąg wieczystych lub wydziału gospodarczego do spraw rejestru zastawów).

Zgodnie z art. 22a § 5 p.u.s.p. sędzia, któremu zmieniono podział czynności w sposób skutkujący zmianą zakresu jego obowiązków, w szczególności przeniesieniem do innego wydziału sądu, może odwołać się do Krajowej Rady Sądownictwa w terminie siedmiu dni od dnia otrzymania nowego zakresu obowiązków. Odwołanie jednak nie przysługuje w przypadku: 1) przeniesienia do wydziału, w którym rozpoznaje się sprawy z tego samego zakresu; 2) powierzenia obowiązków w tym samym wydziale na zasadach obowiązujących pozostałych sędziów, a w szczególności odwołania przydziału do sekcji lub innej formy specjalizacji.

Stosownie do art. 22a § 6 p.u.s.p. odwołanie wnosi się za pośrednictwem prezesa sądu, który dokonał podziału czynności objętego odwołaniem. Prezes sądu przekazuje odwołanie Krajowej Radzie Sądownictwa w terminie 14 dni od dnia jego otrzymania wraz ze stanowiskiem w sprawie. Krajowa Rada Sądownictwa podejmuje uchwałę uwzględniającą albo oddalającą odwołanie sędziego, mając

na uwadze względy, o których mowa w art. 22a § 1 p.u.s.p. Uchwała Krajowej Rady Sądownictwa w sprawie odwołania, o którym mowa w § 5, nie wymaga uzasadnienia. Od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa odwołanie nie przysługuje. Do czasu podjęcia uchwały sędzia wykonuje obowiązki dotychczasowe.

Zgodnie z art. 41 u.KRS Rada umarza postępowanie, jeżeli podjęcie uchwały stało się zbędne lub niedopuszczalne. Według art. 44 ust. 1 u.KRS uczestnik postępowania może odwołać się do Sądu Najwyższego z powodu sprzeczności uchwały KRS z prawem, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej.

Sąd Najwyższy wypowiadał się już w kwestii dopuszczalności odwołań od uchwał KRS umarzających postępowanie w sprawie z odwołania sędziego od zmiany podziału czynności. W postanowieniu z 9 stycznia 2020 r., I NO 181/19 Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że art. 22a § 6 p.u.s.p., jako przepis szczególny, wyklucza stosowanie przepisu ogólnego, czyli art. 44 ust. 1 u.KRS – zgodnie z regułą specjalności (*lex specialis derogat legi generali*). Sąd Najwyższy w niniejszym składzie w pełni aprobuje to stanowisko, co z kolei uniemożliwia merytoryczne rozpoznanie wniesionego przez skarżącą odwołania od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa nr (...) z 30 stycznia 2019 r.

Nie można także podzielić wywodów skarżącej, dotyczących niezgodności art. 22a § 6 p.u.s.p. z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP oraz art. 6 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka. Problem ten również był już przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego. W uzasadnieniu postanowienia z 27 maja 2020 r., sygn. akt I NO 186/19, wydanego zresztą na skutek odwołania skarżącej, Sąd Najwyższy przypomniał, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, zmiana zakresu czynności sędziego, nie jest „sprawą” w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, w której w konsekwencji musi być zagwarantowana droga sądowa (postanowienia Sądu Najwyższego z: 24 września 2019 r., I NO 58/19; 25 września 2019 r., I NO 42/19; 9 stycznia 2020 r., I NO 181/19).

Konstytucyjne pojęcie „sprawy” ma charakter autonomiczny, co oznacza, że należy je interpretować w oderwaniu od regulacji ustawowych. W orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego pojęcie „sprawy” interpretuje się szeroko, przyjmując, że obejmuje ono wszelkie sytuacje, w których pojawia się konieczność rozstrzygnięcia o prawach podmiotu w relacji do innych równorzędnych podmiotów

lub w relacji do władzy publicznej, a jednocześnie natura danych stosunków prawnych wyklucza arbitralność rozstrzygania o sytuacji prawnej podmiotu przez drugą stronę tego stosunku. Jednak „sprawą” jest spór z udziałem przynajmniej jednej osoby prywatnej. „Sprawą” nie jest natomiast spór wewnątrz organu władzy publicznej, w tym sprawa ze stosunku nadrzędności i podporządkowania między organami państwowymi oraz sprawa ściśle związana z podległością służbową w relacji między przełożonymi i podwładnymi w organach państwowych (zob. wyroki Trybunału Konstytucyjnego: z 9 czerwca 1998 r., K 28/97; z 10 maja 2000 r., K 21/99; z 18 maja 2004 r., SK 38/03; z 30 października 2012 r., SK 20/11; z 6 listopada 2012 r., K 21/11; z 26 listopada 2019 r., P 9/18).

Sędziowie podlegają nadzorowi administracyjnemu w zakresie właściwego toku wewnętrznego urzędowania sądu sprawowanego przez prezesów sądów (art. 9a § 1 p.u.s.p.). W ramach tego nadzoru prezesi sądów są upoważnieni do ustalania podziału czynności, który określa: 1) przydział sędziów, asesorów sądowych i referendarzy sądowych do wydziałów sądu, 2) zakres obowiązków sędziów, asesorów sądowych i referendarzy sądowych i sposób ich uczestniczenia w przydziale spraw, 3) plan dyżurów oraz zastępstw sędziów, asesorów sądowych i referendarzy sądowych (art. 22a § 1 p.u.s.p.). Spór między sędzią a prezesem sądu co do sposobu ustalenia podziału czynności odbywa się w ramach ściśle rozumianego stosunku służbowego wewnątrz organu władzy sądowniczej. Sędzia nie występuje w tym sporze jako osoba prywatna. W takiej sytuacji spór tego rodzaju nie może zostać uznany za „sprawę” w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji RP.

Z kolei w art. 6 EKPC prawo do sądu jest ujęte węższej niż w art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, ponieważ obejmuje ono wyłącznie sprawy o charakterze cywilnym i karnym. Tym samym z zakresu art. 6 EKPC wyłączone są sprawy z zakresu prawa publicznego, do których należą m.in. spory urzędnicze. W orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka przyjmuje się, że art. 6 EKPC nie ma zastosowania, jeśli w przypadku sporów wewnątrz aparatu władzy publicznej prawo wyraźnie wyłącza ochronę sądową oraz jeśli istnieje obiektywne uzasadnienie dla takiego rozwiązania (wyrok ETPC z 19 kwietnia 2007 r., Vilho Eskelinen i inni przeciwko Finlandii, § 62). Spełnienie pierwszego warunku nie budzi wątpliwości,

bowiem art. 22a § 6 p.u.s.p. wyraźnie wyłącza możliwość wniesienia odwołania od uchwały KRS w przedmiocie podziału czynności. Jeśli chodzi o drugi warunek, to w ocenie Sądu Najwyższego, również jest on spełniony, ponieważ kontrola sądowa aktów o charakterze wewnątrz-organizacyjnym, które nie ingerują bezpośrednio w sferę orzeczniczą objętą niezawisłością sędziowską, nie jest niezbędna. Aby nadzór administracyjny nad sądami mógł być sprawowany efektywnie, prezesi sądów muszą mieć pozostawione pewne minimum swobody decyzyjnej w sprawach związanych z codziennym zarządzaniem działalnością administracyjną sądów, do których należy ustalanie podziału czynności. Przepis art. 22a § 6 p.u.s.p. realizuje tym sposobem zasadę sprawności działania instytucji publicznych, a pośrednio – służy zagwarantowaniu każdemu obywatelowi prawa do sądu (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP).

Sąd Najwyższy zwrócił przy tym uwagę na bezzasadność argumentu skarżącej, że podstawą do odmiennej oceny może być wyrok ETPC z 23 czerwca 2016 r. w sprawie Baka przeciwko Węgrom. Trudno dopatrywać się podobieństwa niniejszej sprawy ze sprawą o fundamentalnym znaczeniu ustrojowym, dotyczącą dopuszczalności skracania konstytucyjnej kadencji prezesa Sądu Najwyższego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 27 maja 2020 r., I NO 186/19).

Wobec braku przekonującej argumentacji pozwalającej na powzięcie poważnych i uzasadnionych wątpliwości co do zgodności przepisu art. 22a § 6 p.u.s.p. z Konstytucją RP i EKPC, Sąd Najwyższy nie może pominąć tej regulacji.

Z tego względu, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398 § 2 i 3 k.p.c. w zw. z art. 44 ust. 3 u.KRS orzekł, jak w sentencji.